LUONNOS
15.9.2020

Valtioneuvoston asetus

perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon vuosina 2020-2025 myönnettävästä tuesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään luonnonsuojelulain xxx nojalla [täydentyy]:

1 §

Soveltamisala ja tavoite

Tätä asetusta sovelletaan perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon myönnettävään tukeen.

Tavoitteena on kunnostus- ja hoitotoimin edistää perinnebiotoopeille luonteenomaisen kasvillisuuden, kasviston ja eläinlajiston ekologista tilaa sekä turvata ja kohentaa perinnebiotooppien maisemallisia arvoja.

2 §

Euroopan unionin lainsäädännön soveltaminen

Myönnettäessä tämän asetuksen nojalla tukea sovelletaan tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 702/2014 (*EU:n maatalouden ryhmäpoikkeusasetus*) I ja II lukua sekä 14 artiklaa.

Tukea voidaan myöntää vain Euroopan unionin maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen vaatimukset täyttäville pienille ja keskisuurille yrityksille.

3 §

Perinnebiotoopin määritelmä

Tässä asetuksessa tarkoitetut perinnebiotoopit ovat perinteisen karjatalouden niitto- ja laidunkäytäntöjen muovaamia luontotyyppejä, joille on kehittynyt niille ominainen, monimuotoinen eliölajisto.

4 §

Tuettava toiminta

Tuettavaa toimintaa ovat perinnebiotooppien tarvittava kunnostaminen ja niiden hoidon edellyttämät toimenpiteet.

5 §

Tukihakemuksen sisältövaatimukset

Tukihakemuksen on sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 6 e §:ssä säädetään, sisällettävä seuraavat tiedot:

1) hakijan nimi ja yrityksen osalta sen koko;
2) hankkeen tai toiminnan alkamispäivä ja sen suunniteltu kesto;
3) hankkeen tai toiminnan toteutuspaikka ja alueen pinta-ala sekä aluetta koskeva kartta;
4) kuvaus alueen luonnosta;
5) perinnebiotoopin kunnostus- ja hoitosuunnitelma, jossa kuvataan yksilöidyt hoito- ja muut toimenpiteet ja niiden toteutusaikataulu, sekä arvio siitä, miten toimenpiteet edistävät luonnon monimuotoisuuden suojelun tavoitteiden saavuttamista;
6) kunnostuksen tai hoidon toteuttamiseen mahdollisesti osallistuvat muut tahot, toteutus- ja rahoitusvastuut sekä mahdolliset sopimusjärjestelyt;
7) muut olennaiset perinnebiotoopin kunnostus- ja hoitotoimien toteuttamiseen liittyvät seikat.

Jos tukea haetaan vuokramaalle, hakemuksen on sisällettävä maanomistajan kirjallinen suostumus toimenpiteiden toteuttamiseen ja selvitys siitä, ettei maanvuokrasopimus estä toimenpiteiden toteuttamista ja että maanvuokrasopimus on voimassa koko hankkeen toteutusajan.

Mikäli tukea on tarkoitus myöntää maanomistajan suostumuksen nojalla, on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen varmistettava, että sillä on tässä pykälässä tarkoitetut tiedot.

6 §

Tuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että perinnebiotoopin luontoarvot on riittävällä tavalla selvitetty, maanomistaja on antanut toimenpiteisiin kirjallisen suostumuksen, ja että kunnostus ja hoitosuunnitelmassa esitettyjen toimien arvioidaan parantavan perinnebiotoopin ekologista tilaa.

Tukea ei voida myöntää, jos alueella ei ole osoitettu olevan perinnebiotoopille luonteenomaisia piirteitä tai alue ei ole sellaiseksi kunnostettavissa. Tukea ei myöskään voida myöntää samoihin toimenpiteisiin, jotka on osoitettu alueella voimassa ympäristökorvausta koskevan valtioneuvoston asetuksen (235/2015) mukaisessa ympäristösopimuksessa maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta tai toimenpiteeseen on myönnetty ei-tuotannollisia investointeja koskevan valtioneuvoston asetuksen (238/2015) mukaista korvausta tai jotain muuta EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaista tukea alueen kunnostukseen tai hoitoon taikka muuta samoihin tukikelpoisiin kustannuksiin kohdistuvaa tukea.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei saa myöntää tukea sellaiselle vaikeuksissa olevalle yritykselle, jota tarkoitetaan maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 14 kohdassa.

Tukea ei saa myöntää eikä myönnettyä tukea maksaa, jos tuen hakija ei ole noudattanut eräiden valtion tukea koskevien Euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä tarkoitettua tuen takaisinperintäpäätöstä.

7 §

Tuen laskentaperuste ja määrä

Kunnostus- ja hoitotoimien arvo määrittyy siihen liittyvien tavaroiden ja palveluiden arvonlisäverollisesta myyntihinnasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Myönteisen tukipäätöksen on sisällettävä tuen euromääräinen enimmäismäärä. Tuen laskemisessa käytettävät luvut on ilmaistava siten kuin EU:n maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 7 artiklan kohdissa 1-4 ja 6 kohdissa säädetään.

8 §

Ilmoitus- ja säilytysvelvollisuus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettäessä toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle Euroopan unionin maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 12 artiklassa tarkoitetut tiedot perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tukemisen osalta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on säilytettävä perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tukemiseen liittyvä Euroopan unionin maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 13 artiklassa tarkoitettu asiakirja-aineisto kymmenen vuoden ajan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä yhteenveto tukipäätöksen mukaisten toimenpiteiden toteutumisesta ja tavoitteiden saavuttamisesta.

9 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä kuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2025.

LUONNOS
10.9.2020

Ympäristöministeriö
10.9.2020
Luontoympäristöosasto
Lainsäädäntöneuvos Johanna Korpi

Perustelumuisto

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI PERINNEBIOOPPIEN KUNNOSTUKSEEN JA HOITOON VUOSINA 2020-2025 MYÖNNETTÄVÄSTÄ TUESTA

YLEISPERUSTELUT

1.1 Tausta ja nykytila

Luonnonsuojelulain (1096/1996) päätavoitteena on luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen. Lisäksi lain tavoitteena on luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaaliminen, luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävän käytön tukeminen, luonnontuntemuksen ja yleisen luonnonharrastuksen lisääminen sekä luonnontutkimuksen edistäminen. Luonnonsuojelulain säännöksillä turvataan Suomen luontoa ennen kaikkea rauhoittamalla luonnonsuojelualueita sekä suojelemalla luontotyyppejä, lajeja sekä luonnon- ja kulttuurimaisemia. Lain avulla pyritään turvaamaan Suomen lajien ja luontotyyppien elinvoimaisuus, eli saavuttamaan ja ylläpitämään niiden suotuisa suojelun taso.

Luonnonsuojelulakia sovelletaan luonnon ja maiseman suojeluun ja hoitoon. Ympäristöministeriölle kuuluu luonnonsuojelulain yleinen ohjaus ja valvonta. ELY-keskukset vastaavat luonnonsuojelulain 6 §:n mukaisesti luonnonsuojelun edistämisestä ja valvonnasta alueellaan. ELY-keskus vastaa suurimmasta osasta luonnonsuojelulain mukaisista oikeusharkintaa edellyttävien päätösten tekemisestä. Nämä päätökset koskevat muun muassa Natura 2000 –alueita, luonnonsuojeluohjelmia, luonnonsuojelualueita yksityismailla, lajien ja luontotyyppien suojelua, luontovahinkoja sekä näihin liittyviä poikkeamista ja pakkokeinoja koskevia lupia ja päätöksiä.

Myös luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön edistämisen tehtävät kuuluvat ELY-keskusten toimialaan ELY-keskuksista annetun lain (897/2009) 3 §:n 9 kohdan sekä luonnonsuojelulain 6 §:n nojalla. Näitä tehtäviä ovat etenkin vapaaehtoisuuteen perustuvien luonnonsuojelualueiden perustamiseen tähtäävät tehtävät, kuten metsien monimuotoisuutta turvaavan METSO-ohjelman toteuttaminen. Tehtäviin sisältyvät esimerkiksi korvaus- ja maanhankintaneuvottelut maanomistajien kanssa sekä asiaan liittyvä viestintä, neuvonta ja maanomistajien yhteistoiminnan edistäminen sekä luonnonsuojelualueiden perustamiseen tähtäävä hanketoiminta. Lisäksi ELY-keskukset neuvottelevat luonnonsuojeluohjelmien, Natura 2000 –verkoston ja kaavojen suojeluvarausten toteuttamisesta maanomistajien kanssa. ELY-keskuk-

set myös edistävät eliölajien ja luontotyyppien suojelua neuvonnalla, jakamalla tietoa, auttamalla vaihtoehtojen selvittämisessä sekä yhteistyöllä maankäytön ja muun ympäristönkäytön toimijoiden kanssa. ELY-keskukset tuottavat tietoaineistoja luontotyyppien ja lajien suojelun seurantaa varten ja osallistuvat luontotyyppien ja lajien suojeluun laatimalla niitä koskevia hoitosuunnitelmia sekä järjestämällä käytännön hoito- ja kunnostustoimia. Lisäksi ELY-keskukset tukevat rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyssä maanomistajia ja maatalousyrittäjiä neuvonnalla ja selvityksillä. Perinnebiotooppien osalta ELY-keskukset antavat neuvontaa niiden inventoinneista ja hoidosta sekä osallistuvat maatalouden ympäristökorvauksia koskevaan valmisteluun, päätöksentekoon ja asiantuntijayhteistyöhön.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman yhtenä keskeisenä tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen. Hallitusohjelmaan sisältyy useita toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden suojelun ylläpitämiseksi. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman toteuttaminen sekä luonnonsuojelulainsäädännön uudistaminen. Ympäristöministeriö on loppuvuodesta 2019 käynnistänyt elinympäristöjen tilan parantamiseen tähtäävän Helmi-ohjelman valmistelun sekä luonnonsuojelulainsäädännön uudistuksen.

Helmi-ohjelman pääasiallisena tavoitteena on vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja parantaa elinympäristöjen tilaa muun muassa suojelemalla ja ennallistamalla soita, kunnostamalla ja hoitamalla lintuvesiä, perinnebiotooppeja ja metsäisiä elinympäristöjä sekä vesi- ja rantaluontoa. Tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden suojelun ohella edistää ekosysteemipalveluja, vesiensuojelua, hiilensidontaa sekä muuta ilmastonmuutoksen hillintää ja muutokseen sopeutumista. Eduskunnan vuodelle 2020 myöntämästä luonnonsuojelun lisärahoituksesta Helmi-ohjelman toteuttamiseen kohdentuu 42 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 valmistellaan toimintaohjelmaa vuoteen 2030 ulottuvine tavoitteineen ja tehdään konkreettisia toimia luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi ja elinympäristöjen tilan parantamiseksi. Perinnebiotooppien kunnostus on yksi Helmi-ohjelman kuudesta teemasta. Perinnebiotooppien kunnostustoimia on myös Helmi-ohjelman lintuvesikohteilla muun muassa rantaniittyjen kunnostusten muodossa.

Perinnebiotoopit ovat perinteisen karjatalouden niitto- ja laidunkäytäntöjen muovaamia luontotyyppejä, joille on kehittynyt niille ominainen, monimuotoinen lajisto. Useimmat perinnebiotoopit tarvitsevat säilyäkseen jatkuvaa säännöllistä hoitoa, mikä erottaa ne useimmista muista luontotyypeistä. Suomen ympäristökeskuksen laatiman Suomen luontotyyppien uhanalaisuusselvityksen (Suomen ympäristö 5/2018) mukaan kaikki perinnebiotoopit lukeutuvat selkeästi uhanalaisimpiin luontotyyppeihimme. Samalla ne lukeutuvat eläin- ja kasvilajistoltaan rikkaimpiin luontotyyppeihin, ja niistä riippuvaisia on suuri joukko uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja.

Perinnebiotoopit jaotellaan kahteentoista pääryhmään: nummet, kalliokedot, kedot, tuoreet niityt, kosteat niityt, järven- ja joenrantaniityt, lehdesniityt, merenrantaniityt, suoniityt, tulvaniityt, hakamaat ja metsälaitumet (SY 5/2018). Näistä ryhmistä yksi on tällä hetkellä erittäin uhanalainen, ja peräti 11 on äärimmäisen uhanalaisia. Useimmat näistä luontotyypeistä ovat voimakkaasti vähentyneet muun muassa maankäytön muutosten takia. Kasvillisuuden umpeenkasvu on perinnebiotooppien pahin uhka. Umpeenkasvaneet perinnebiotoopit voidaan ennallistaa kunnostamalla, jonka jälkeen ne on syytä saattaa jatkuvan hoidon piiriin. Monet voimakkaastikin umpeenkasvaneet entiset perinnebiotoopit voidaan ennallistaa, sillä alkuperäisten niittykasvien siemenet voivat säilyä maaperän siemenpankissa vuosikymmenten ajan. Tämän ohella ennallistetulle kohteelle leviää niittykasveja ja –hyönteisiä läheisiltä hoidetuilta perinnebiotoopeilta, joko luontojaan tai niitettyjä kasveja paikalle tuomalla.

Perinnebiotooppien kunnostaminen edellyttää kullekin kohteelle soveltuvia toimenpiteitä, joita voivat olla muun muassa puuston ja pensaikon raivaus ja kantojen poisto, vieraskasvilajien poisto, aitaaminen, kotieläinten vesihuoltoon, tarkkailuun ja valvontaan sekä sen kuljetukseen ja suojaamiseen liittyvät järjestelyt, lehdestys, kulotus, niitto ja niittojätteen poiskuljetus sekä joidenkin uhanalaisten lajien edellyttämät erikoistoimenpiteet. Kun kunnostukseen liittyvät toimet on saatu tehtyä, tarvitaan useimmiten säännöllistä perushoitoa yleensä laiduntamalla tai niittämällä. Lisäksi tueksi saatetaan tarvita hoitoa tukevia täydennyskunnostustoimenpiteitä.

EU:n osarahoittaman maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän ympäristösopimusten puitteissa hoidetaan runsaat 30 000 hehtaaria perinnebiotooppeja. Helmi-ohjelman tavoitteena on kunnostaa 13 000 hehtaaria perinnebiotooppeja vuosien 2020-2023 aikana. Vuoteen 2030 saakka ulottuva kunnostustavoite on valmisteilla. Perinnebiotooppeja on nykyisellä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan ohjelmakaudella (2014-2020) voitu kunnostaa ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen avulla. Korvaukseen ja ympäristösopimuksiin käytettävissä olleet määrärahat on jo sidottu kokonaisuudessaan. Koska EU:n uusi rahoituskausi uusine toimenpiteineen alkaa aikaisintaan vuonna 2022, perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon tarvitaan kansallista tukea.

Oma ryhmänsä ovat kohteet, jotka ovat jatkuvan hoidon, useimmiten ympäristösopimuksen tukeman laidunnuksen piirissä, mutta joilla alueen peruskunnostus on jäänyt ennen sopimuksen tekemistä toteuttamatta ja kohteen ekologinen tila heikkenee hoidosta huolimatta. Näissä tapauksissa täydennyskunnostus olisi tarpeen hoidon laadun kohentamiseksi. Toimenpiteet ovat täydennyskunnostuksessa samoja kuin peruskunnostuksessa: esimerkiksi raivaus, puuston poisto, kulotus, haitallisen lajin tai vieraslajin poisto.

Tavoitteena on, että suurin osa kunnostetuista perinnebiotooppikohteista hoidetaan jatkossakin maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän puitteissa. Tämä edellyttää, että kohteet ja hakijat täyttävät sopimuksen teon edellytykset. Tyypillisimmillään perinnebiotoopit sijaitsevat

maatiloilla, jolloin maatalouden ympäristökorvausjärjestelmä soveltuu parhaiten niiden jatkuvan hoidon tukemiseen. Monet perinnebiotoopit sijaitsevat kuitenkin myös muilla alueilla, kuten tuotantonsa lopettaneilla tiloilla, kuntien, seurakuntien, säätiöiden ja muiden yhteisöjen mailla, metsätalousalueilla, luonnonsuojelualueilla ja kesämökkitonteilla. Niillä saattaa olla merkittäviä luontoarvoja, joiden vuoksi hoitoa on tarpeen tukea.

Kaikkien kohteiden kunnostus ja hoito on tarkoituksenmukaista järjestää maatalousyrittäjien työnä ja se edellyttää ympäristö- ja maataloushallinnon, neuvojien sekä muiden sidosryhmien yhteistyötä. Perinnebiotooppien kunnostus ja hoito voi myös käynnistää maatiloilla ja maaseudulla uutta yritystoimintaa luonnon- ja maisemanhoidon tehtävissä.

Lainsäädännön muutokset ja uusi asetus muodostaisivat perinnebiotooppien hoidon ja kunnostustoimien tukemiseen ympäristösopimusjärjestelmän rinnalla sovellettavan kokonaisuuden. Tavoitteena on antaa asetus syksyllä 2020, kun luonnonsuojelulain muuttamisesta annetun lain (HE 116/2020 vp) muutokset on eduskunnassa käsitelty. Asetuksen perusteella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekisi hakemuksiin tai maanomistajan suostumuksiin perustuen hoitotoimien muodossa myönnettävää tukea koskevat päätökset ja sopimukset. Tuen hakija ei ehdotettavassa järjestelmässä saisi tukea rahana, vaan hoitotoimet ja siihen liittyvät muut palvelut ja tavarat. Tarkoituksena on päästä aloittamaan toimenpiteet perinnebiotoopeilla mahdollisimman nopeasti jo syksyllä 2020.

Tämän asetuksen valmistelun ohella tavoitteena on tehdä perinnebiotooppien hoidon tarve tunnetuksi sekä tiedottaa toimialalle ja sidosryhmille tarvittavista toimenpiteistä. Perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tukeminen on omiaan edistämään aihepiirin yhteiskunnallista kiinnostavuutta. Lisäksi sillä kannustetaan muun muassa eri järjestöjä ja kansalaisia ryhtymään omaehtoisiin perinnebiotooppien kunnostus- ja hoitohankkeisiin.

1.2 Lainsäädäntö

EU-lainsäädäntö

Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus (SEUT, XX osasto Ympäristö, 191 artikla) sisältää ympäristöä koskevat poliittiset päämäärät. Ympäristöpolitiikan tavoitteena on esimerkiksi ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen, ihmisten terveyden suojelu ja luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö. Tavoitteena on myös puuttua alueellisiin ympäristöongelmiin. Ympäristöpolitiikalla pyritään suojelun korkeaan tasoon. EU:n ympäristöpolitiikan keskeisiä periaatteita ovat ennalta varautumisen periaate ja aiheuttamisperiaate. Aiheuttamisperiaatteen mukaan ympäristöhaittoja aiheuttavan toiminnan harjoittaja vastaa ensisijaisesti kustannuksista, jotka aiheutuvat haittojen estämisestä tai vähentämisestä sekä pilaantuneen ympäristön ennalleen saattamisesta ja aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta.

Ympäristöpolitiikan toteuttamiseksi EU:n säädökset sisältävät jäsenvaltioille kohdistettuja velvoitteita, joilla pyritään pääsemään tavoitteisiin kuten suojelemaan ihmisten terveyttä ja ympäristöä. Keinoina ovat muun muassa ympäristönlaatuvaatimukset kuten aineiden tai aineryhmien sallitut enimmäispitoisuudet, aineiden käytön kiellot tai rajoitukset taikka lupa- ja ilmoitusmenettelyt.

EU-oikeuden mukaan yritystoiminnalle myönnettävät valtiontuet ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä (SEUT 107 artiklan 1 kohta). Yritykselle myönnettävä julkinen tuki voi antaa sille muihin, kilpaileviin yrityksiin verrattuna valikoivaa taloudellista etua, mikä voi vääristää sisämarkkinoiden toimintaa ja kilpailua. Julkiset tuet yritystoiminnalle voivat kuitenkin olla sisämarkkinoille soveltuvia, jos niillä edistetään yleistä taloudellista kehitystä ja SEUT-sopimuksessa määriteltyjä tavoitteita.

EU:n valtiontukisääntöjä sovelletaan, jos kaikki valtiontuen tunnusmerkit täyttyvät. Tuki on EU-oikeuden mukaan valtiontukea vain silloin, jos tukea myönnetään taloudellista toimintaa harjoittaville yksiköille niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta. Komissio on antanut yksityiskohtaisia sääntöjä siitä, millaiset valtiontuet ovat sallittuja ja siitä, millaisia menettelytapoja tukia myönnettäessä tulee noudattaa.

EU:n valtiontukea koskeva sääntely mahdollistaa tuen ja tukiohjelman, jos kansallinen sääntely on sopusoinnussa EU:n valtiontukisääntelyn asettamien vaatimusten kanssa. EU-oikeus ei sisällä luonnon monimuotoisuuden edistämisen tukijärjestelmää koskevaa sisällöllistä sääntelyä. Siten kansallinen lainsäädäntö on keskeisessä asemassa, kun säädetään tällaisesta tuesta ja tuen edellytyksistä.

Maatalouteen suunnattavan tuen osalta sovellettavaksi tulee komission asetus 702/2014, EUVL 1.7.2014, L 193/1, tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (maatalouden ryhmäpoikkeusasetus). Tukiohjelman on täytettävä asetuksen I luvun yleiset vaatimukset ja valvontaa koskevan II luvun vaatimukset. Lisäksi sovelletaan 14 artiklaa, koska tässä on kyse ei-tuotannollisesta investoinnista. ”Ei-tuotannollisella investoinneilla” tarkoitetaan 2 artiklan 32 alakohdan mukaisesti sellaisia investointeja, jotka eivät lisää merkittävästi tilan arvoa tai tuottavuutta. Maatalouden tukijärjestelmissä on keskeistä varmistua, että tukea ei makseta samalle lohkolle kahteen kertaan samasta toimenpiteestä vaikutuksen kestoaikana.

Maatalouden ryhmäpoikkeusasetus on EU:n jäsenvaltiossa suoraan sovellettavaa oikeutta. Tukeen sovellettava keskeistä sääntelyä selostetaan seuraavassa tarkemmin. Maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen I luvun keskeisiä yleisiä vaatimuksia ovat:

Artiklan 4 säädetään, että asetusta ei sovelleta yksittäiseen tukeen, jonka bruttoavustusekvivalentti ylittää kyseisen artiklan kynnysarvot. Artiklan 4 kohdan 1 alakohdan a) mukaan 14 artiklassa tarkoitettu maatiloilla aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen tehtäviin, maatalouden alkutuotantoon liittyviin investointeihin tarkoitettu tuki: 500 000 euroa yritystä ja investointihanketta kohti. Tämä tarkoittaa käytännössä, että artiklan 14 mukaan yli 500 000 euron tukea ei voida maksaa.

Artiklan 6 (Kannustava vaikutus) soveltaminen edellyttää, että tuensaaja on jättänyt tukea koskevan kirjallisen hakemuksen kyseiselle jäsenvaltiolle ennen hanketta koskevien töiden tai toiminnan aloittamista. Tukea investointiin ei makseta, jos kustannukset ovat kustannuksista, jotka ovat syntyneet ennen investointihankkeen aloittamista, lukuun ottamatta hankkeeseen liittyviä suunnittelukustannuksia. Tämä kannustava vaikutus on keskeistä EU-tuissa. Lisäksi on huomattava, että artiklan 9 perusteella viranomaisella on julkaisuvelvollisuus yli 60 000 euron tuista. Tämä on merkittävä tuen myöntämisen mahdollistava ehto.

EU-lainsäädäntö asettaa jäsenvaltioille, viranomaisille ja tuen saajille velvoitteita.

EU:n valtion tukeen sovellettavien säädösten keskeinen vaatimus on tuen kannustava vaikutus. Tällä tarkoitetaan sitä, että tukea tulee hakea ennen hanketta koskevien töiden tai toiminnan aloittamista. Tukihakemuksen sisältöä koskevat vaatimukset perustuvat myös EU:n valtion tukea koskevaan sääntelyn, jota kyseiseen tukeen sovelletaan. Tuen saajan tulee säilyttää tukea koskevat asiakirjat ja kirjanpitoaineisto kansallisen kirjanpitolainsäädännön mukaisesti. Tukiviranomaisen tulee myös säilyttää ja raportoida tuesta kansallisesti. Tukiohjelmasta tulee myös ilmoittaa komissiolle sovellettavan valtion tukea koskevan EU-lainsäädännön mukaisesti.

EU:n valtiontukisäännökset ovat määräaikaisia. EU:n valtiontukikauden vaihtuminen saattaa tuoda muutoksia tukiehtoihin. Näin ollen, jos sovellettavan EU:n valtiontukisääntelyn sisältö muuttuu, voidaan lainsäädäntöä joutua muuttamaan. Maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mahdolliset muutokset otetaan tarvittaessa huomioon ja sääntely sopeutettaisiin muuttuneisiin vaatimuksiin.

Kansallinen lainsäädäntö

[Tähän kirjoitetaan osuus luonnonsuojelulain muuttamisesta annetun lain uusista säännöksistä [luvussa 1 a] sellaisena kuin eduskunta on niistä päättänyt käsitellessään hallituksen esitystä 116/2020 vp.]

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hankkii tässä lakiehdotuksessa tarkoitettua tukea saavalle perinnebiotooppikohteelle tarpeelliset hoito- ja kunnostustoimenpiteet useimmiten ostopalveluna. Tähän palvelun hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016). Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee palvelun

hankinnasta sopimuksen. Joissain tilanteissa kunnostuksen ja hoidon toteutuksesta ja palvelun hankinnasta voi vastata Metsähallituksen Luontopalvelut.

Laki valtion tulo- ja menoarviosta

Valtion tulo- ja menoarviosta annetussa laissa (423/1988) säädetään valtion tulo- ja menoarviosta. Lain 7 c §:n mukaan tarkempia säännöksiä määrärahan käytöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Vuoden 2020 V lisätalousarvion perusteella ympäristöministeriön momenttia 35.10.21 muutetaan siten, että momentilla olevia määrärahoja voidaan käyttää tähän tukijärjestelmään perustuvaan tukeen.

Valtion vastuu

Valtion vastuuseen sovelletaan vahingonkorvauslakia (412/1974), kun kyse on julkisen vallan käytöstä aiheutunut virhe tai vahinko. Vahingonkorvauslain 3 luvussa säädetään julkisyhteisön korvausvastuusta 2 §:ssä. Vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon. Sama korvausvelvollisuus on muulla yhteisöllä, joka lain, asetuksen tai lakiin sisältyvän valtuutuksen perusteella hoitaa julkista tehtävää. Vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään, että edellä 1 momentissa säädetty vastuu yhteisöllä on kuitenkin vain, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu. Valtion vastuu voi perustua myös erityislainsäädäntöön.

1.4 Keskeiset ehdotukset ja säädösperusta

Keskeinen ehdotus on antaa uusi valtioneuvoston asetus perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon myönnettävästä tuesta (*jäljempänä asetus*). Asetus olisi voimassa määräajan ja sitä sovellettaisiin tukemisessa vuosina 2020-2025.

Asetukseen sisältyisivät [ehdotetun] luonnonsuojelulain muuttamisesta annetun lain 1 a lukua tarkentavat säännökset. Tukijärjestelmä perustuisi hakijan tekemään tukihakemukseen. Tukea voitaisiin eräissä tilanteissa myöntää myös maanomistajan kirjallisen suostumuksen perusteella. Toimivaltainen tukiviranomainen käsittelisi hakemuksen tai huolehtisi suostumuksen ja tarvittavien tietojen hankinnasta ja tekisi tukipäätöksen. Tukiviranomainen myös vastaisi hoitotoimien järjestämisestä, tarvittaessa yhteistyössä Metsähallituksen Luontopalvelujen kanssa. Tavoitteena on, että perinnebiotooppien hoitotoimien tekeminen muodostuisi maanomistajalle mahdollisimman yksinkertaiseksi ja kannustavaksi.

Asetuksessa säädettäisiin sen soveltamisalasta ja tavoitteesta. Asetukseen sisältyisi useita maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen edellyttämiä vaatimuksia. Asetuksessa määriteltäisiin

perinnebiotoopin käsite. Asetukseen sisältyisivät säännökset tuettavasta toiminnasta, tukihakemuksen sisältövaatimuksista, tuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista sekä tuen laskentaperusteesta ja määrästä. Lisäksi asetuksessa olisivat säännökset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velvollisuuksista asiakirjojen raportoinnissa ja säilyttämisessä. Voimassaoloa koskevan pykälän mukaan asetus olisi voimassa määräajan.

[Ehdotetun] luonnonsuojelulain 6 §:n 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa, edistää ja valvoo tämän asetuksen mukaista tuen hakemista, myöntämistä ja tuen käyttöä.

[Ehdotuksessa luonnonsuojelulain muuttamiseksi ehdotetaan lakiin lisättäväksi uusi 1 a luku ja muutettavaksi lain 6 §:n 2 momenttia. Ehdotuksen pykälät [6a-6m] muodostaisivat säädösperustan tämän asetuksen antamiselle siltä osin kuin niihin sisältyy asetuksenantovaltuuksia.]

1.3 Esityksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon myönnettävää tukea voidaan antaa valtion talousarvioon perustuen ja sen mukaisesti, kuin ympäristöministeriö on osoittanut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tähän tukemiseen tarvittavan rahoituksen. Tämän asetuksen mukaisia toimenpiteitä toteutetaan Helmi-ohjelman ja luonnonsuojelun muiden talousarvioon perustuvien määrärahojen puitteissa. Helmi-ohjelman tavoitteena olisi kohdentaa kunnostus- ja hoitotoimia noin 13 000 hehtaarille seuraavien vuosien aikana. Esityksen taloudelliset vaikutukset riippuvat pitkälti siitä, kuinka laajasti perinnebiotooppeja saadaan kunnostuksen ja hoidon piiriin.

Hoito- ja kunnostustoimenpiteet on tarkoitus toteuttaa pääasiallisesti ostopalveluja hyödyntämällä. Ehdotus mahdollistaisi uudenlaisia tulonhankintamahdollisuuksia muun muassa maatalousneuvojille, metsäkoneurakoitsijoille, luonnonhoitopalveluyrittäjille ja maatalousyrittäjille. Positiivisten aluetaloudellisten vaikutusten lisäksi kunnostetut ja hoidetut perinnebiotoopit voivat olla omiaan edistämään luonto- ja maaseutumatkailua. Kohteet sijaitsevat eri puolilla Suomea ja myös seuduilla, joissa taloudellista aktiviteettia on vähän.

Perinnebiotoopin kertaluontoisen kunnostuksen kustannukset ovat keskimäärin noin 1000 €/ha. Helmi-ohjelman tavoitteena olisi kunnostaa perinnebiotooppeja käynnissä olevalla hallituskaudella 3 200 hehtaaria vuodessa, mikä tarkoittaisi vuosittaista noin 3,2 miljoonan euron kulua. Perinnebiotoopin hoidon kustannuksiksi voidaan arvioida keskimäärin noin 500 euroa/ha. Kunnostuksen ja hoidon valtiolle aiheutuvat kustannukset vaihtelevat kuitenkin huomattavasti hakemusten tai suostumusten määristä, kohteesta ja käytettävästä kunnostus- tai hoitomenetelmästä riippuen, mistä johtuen taloudellisia vaikutuksia on hankala arvioida etukäteen.

Samaan toimenpiteeseen ei voitaisi myöntää tukea muista järjestelmistä ko. tuen vaikutusaikana.

Ympäristövaikutukset

Uhanalaiset perinnebiotoopit ovat riippuvaisia hoidosta. Perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tukemisen avulla voidaan merkittävästi parantaa perinnebiotooppien ekologista tilaa. Samalla turvataan myös uhanalaisten kasvien ja eläinlajien luontaisia elinympäristöjä. Perinnebiotooppien hoitotoimien mahdollistamisella on huomattava merkitys perinteisten maankäyttötapojen muovaamien luontotyyppien ennallistamisessa ja turvaamisessa. Luontotyyppeihin liittyvien ympäristövaikutusten ohella toimenpiteillä voidaan saavuttaa merkittäviä hyötyjä maaseutumaisemien kohenemisessa, mikä lisää asumisviihtyvyyttä ja maaseutumatkailuun soveltuvia kohteita sekä lisää ymmärrystä ja arvonantoa maaseudun kulttuurimaisemia ja niiden historiallisia kehittymisprosesseja kohtaan.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Asetus ei aiheuttaisi merkittäviä organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekisi tuesta päätöksen ja joissain tilanteissa sopimuksen. Tämä edellyttäisi tarvittavia henkilöstövoimavaroja niihin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin, joiden alueelle tuki kohdennettaisiin. Voimavaroja tarvitaan myös ehdotetun tukijärjestelmän hallinnointiin ja valvontaan sekä ohjaukseen ja neuvontaan. Tehtävä hoidetaan osana elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen virkatyötä, mutta voimavaratarpeita on tarkoitus arvioida vuosittain.

Vaikutukset arvonlisäveron ja tuloveron osalta

ELY-keskus ei peri tuen saajilta vastiketta toimitetusta perinnebiotoopin kunnostukseen tai hoitoon liittyvästä palvelusta tai tavarasta, jolloin kyse ei ole tavaran tai palvelujen myynnistä arvonlisäverotuksen näkökulmasta. Esitetyssä tilanteessa tuen saajalle ei siis synny maksettavaa tai tilitettävää arvonlisäveroa. ELY-keskus pääsääntöisesti hankkii palvelut ja tavarat kilpailutuksessa voittaneelta yksityiseltä toimijalta, kun asiaa koskeva hankintasopimus on lainvoimainen. Rahaliikenne ja arvonlisäveroasiat kuuluvat tuohon sopimussuhteeseen. Myönnettävän tuen laskentaperusteena on kuitenkin tavaran ja palvelun arvonlisäverollinen myyntihinta ELY-keskukselle, mikä käy esille luonnonsuojelulain [xxx] 6 g §:ssä.

Nyt ehdotettavan tukijärjestelmän tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistäminen tavalla, joka ei keskimäärin edistä tuen saajan taloudellista toimintaa, eikä tuen saaja siten tyypillisesti saa tuesta rahassa mitattavaa hyötyä. Koska verojärjestelmässä lähtökohtaisesti rahanarvoisena etuna saadut avustukset ja tuet ovat veronalaista tuloa, on asiaan liittyen herännyt kysymyksiä, voisiko tuesta kuitenkin joissain olosuhteissa syntyä

maanomistajalle veronalainen rahanarvoinen etu. Tämän epäselvyyden poistamiseksi ja järjestelmän tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi valtiovarainministeriö selvittää ja valmistelee verolainsäädäntöön muutoksia, joilla varmistettaisiin, että kunnostuksen ja hoidon toteuttamisesta ei synny veronalaista tuloa tuen saajalle.

1.4 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu ympäristöministeriössä. Valmistelun aikana on oltu yhteydessä maa- ja metsätalousministeriöön, valtiovarainministeriöön ja oikeusministeriöön.

Asetusehdotus ja siihen liittyvä perustelumuistio ovat olleet lausunnolla 13.5.2020-8.6.2020 verkkopalvelussa www.lausuntopalvelu.fi. Lausuntoa pyydettiin 39 taholta. Lausuntoyhteenveto on julkaistu hankkeen asiakirjoissa. Lausunnon antoivat maa- ja metsätalousministeriö, Metsähallitus, Museovirasto, Kaakkois-Suomen, Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Perinnemaisemayhdistys ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Natur och Miljö, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y. ja Suomen ympäristöoikeustieteen Seura ry. Lausunnoissa [täydentyy].

1.5 Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 2020 ja olemaan voimassa 31.12.2025saakka.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. *Soveltamisala ja tavoite.* Pykälä sisältäisi soveltamisalasäännöksen ja tavoitesäännöksen.

Ehdotetun 1 momentin perusteella asetusta sovellettaisiin luonnonsuojelulain muuttamisesta annetun lain [1 a lukua, 6a-6m §] täsmentävänä säädöksenä perinnebiotooppien hoitoon ja kunnostukseen myönnettävään tukeen.

Tuen saajan näkökulmasta tuki koostuu perinnebiotoopilla toteutettavista toimenpiteistä (palvelu) ja tarvittavista välineistä (tavara). Tuen saaja ei maksa saamastaan palvelusta tai tavaroista vastiketta. Arvonlisäverolain 1 §:n mukaan arvonlisäveroa maksetaan valtiolle tavaran tai palvelun myynnistä liiketoiminnan muodossa. Arvonlisäverolain 2 §:n mukaan verovelvollinen myynnistä on lähtökohtaisesti tavaran tai palvelun myyjä. Hoitotoimien kustannuksista vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, joka huolehtii, että myönteisen tukipäätöksen saaneet saavat päätöksen mukaisen tuen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuen tavoitteesta. Tavoitteena olisi kunnostus- ja hoitotoimin edistää uhanalaisten perinnebiotooppien kunnostusta ja hoitoa näille alueille luonteenomaisen kasvillisuuden, kasviston ja eläinlajiston ekologisen tilan sekä niiden maisemallisten arvojen turvaamiseksi ja kohentamiseksi.

2 §. *Euroopan unionin lainsäädännön soveltaminen.* Pykälässä säädettäisiin EU:n valtiontukisääntöjen soveltamisesta perinnebiotooppien hoitoa ja kunnostusta varten myönnettävään tukeen.

Myönnettäessä tukea tämän asetuksen nojalla sovelletaan tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 702/2014 (EU:n maatalouden ryhmäpoikkeusasetus) I ja II lukua sekä 14 artiklaa. Osa maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen vaatimuksista sisältyy laintasoisiin säännöksiin. Näitä keskeisiä vaatimuksia sisältyy [ehdotetun lain] 6 b, 6 d-6 f, 6 h §:ään ja tämän asetuksen ehdotettuihin pykäliin 2, 5, 6-9.

Maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan maatiloilla maatalouden alkutuotantoon liittyviin, aineelliseen tai aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin tarkoitettu tuki on perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti sisämarkkinoille soveltuvaa ja vapautettu perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta, jos se täyttää tämän artiklan 2–14 kohdassa ja I luvussa säädetyt edellytykset.

Asetuksen 14 artiklan kohdassa 3 luetellaan ne vaatimukset, joihin investoinnilla on pyrittävä. Kohdan 3 alakohta d) soveltuu ehdotettuun tukeen. Sen mukaan maatalouden ympäristö- ja ilmastotavoitteiden toteuttaminen, mukaan lukien lajien ja luontotyyppien monimuotoisuuden suojelun taso sekä Natura 2000 -alueen tai jäsenvaltioiden kansallisissa tai alueellisissa maaseudun kehittämisohjelmissa määriteltävien muiden luonnonarvoltaan merkittävien alueiden yleishyödyllisen arvon parantaminen, kunhan investoinnit ovat ei-tuotannollisia.

Osa maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen vaatimuksista sisältyy laintasoisiin säännöksiin [luonnonsuojelulain muuttamiseksi annetussa laissa]. Näitä keskeisiä vaatimuksia sisältyy luonnonsuojelulain 6 c, 6 e, 6 g, 6 j, 6 l §:ään ja tämän ehdotetun asetuksen ehdotettuihin pykäliin 2, 5, 7-9.

> Ehdotetun 2 momentin perusteella tukea voitaisiin myöntää vain Euroopan unionin maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen vaatimukset täyttäville pienille ja keskisuurille yrityksille. Säännös on tarpeen selvyyden vuoksi. Mainitun ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalan mukaan asetusta sovelletaan tukeen, joka myönnetään mikroyrityksille ja pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yritykset) (artiklan 1 alakohta a). Pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä säädetään ryhmäpoikkeusasetuksen artiklan 2 kohdassa 2, jonka mukaan yrityksen on täytettävä liitteen I mukaiset perusteet.

3 §. *Perinnebiotoopin määritelmä.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi asetuksen soveltamisen kannalta keskeisestä perinnebiotoopin käsitteestä. Perinnebiotooppeina pidetään perinteisen karjatalouden niitto- ja laidunkäytäntöjen muovaamia luontotyyppejä, joille on kehitty-

nyt niille ominainen, monimuotoinen eliölajisto. Ne voivat olla kasvillisuudeltaan avoimia, puoliavoimia tai puustoisia alueita, ja niiden luontoarvojen säilyminen edellyttää säännöllisiä kunnostus- ja hoitotoimenpiteitä.

4 §. *Tuettava toiminta.* Pykälä sisältäisi tuettavan toimintaa (tuen muotoa) koskevan säännöksen. Tuettava toiminta olisi perinnebiotooppien tarpeen mukainen kunnostus ja niiden hoito, jolla mahdollisuuksien mukaan tulisi olla jatkuvuutta. Maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 14 artiklan kohdan 6 mukaan tukea voisi saada e) alakohdan mukaan edellä 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettuihin tavoitteisiin liittyvistä ei-tuotannollisista investoinneista aiheutuviin menoihin.

Kuten edellä lainsäädäntö-kohdassa ja ehdotetun 1 §:n perusteluissa on todettu, tuki olisi tässä tapauksessa palvelua (kunnostus- ja hoitotoimenpiteiden toteuttaminen) ja mahdollista välineistöä (esimerkiksi laidunnusta varten tarvittavia aitaamistarvikkeita). ELY-keskus ei peri tuen saajilta vastiketta palvelusta tai tavarasta, jolloin kyse ei ole tavaran myynnistä arvonlisäverotuksen näkökulmasta. Esitetyssä tilanteessa tavaran tai palvelujen toimittamisesta tuen saajalle ei siis synny maksettavaa tai tilitettävää arvonlisäveroa.

5 §. *Tukihakemuksen sisältövaatimukset.* Pykälä sisältäisi luonnonsuojelulain 1 a luvun 6 e §:ä tarkentavat säännökset tukihakemuksen sisällöstä.

Pykälän 1 momentin mukaan perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tukihakemuksen olisi sisällettävä tiedot hakijasta, joita olisivat hakijan nimi, mahdollinen Y-tunnus ja yrityksen osalta myös sen koko. Hakemuksessa tulisi ilmoittaa hankkeen tai toiminnan suunniteltu aloituspäivä ja kesto sekä hankkeen tai toiminnan toteutuspaikka, joka ilmaistaisiin esimerkiksi kiinteistötunnuksella, kohdekohtainen kartta ja kohteen pinta-ala. Myös muun julkisen rahoituksen muoto ja määrä tulisi ilmoittaa hakemuksessa tukihakemusedellytyksiä koskevan luonnonsuojelulain 6 e §:n mukaan. Nämä vaatimukset perustuvat osin maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklan alakohtaan 2. Hakemuksen tulisi sisältää myös selvitys kyseessä olevan perinnebiotoopin tiedossa olevista luontoarvoista, suunnitelma sen kunnostamiseksi ja hoitamiseksi, toteutusaikataulu sekä muut olennaiset tuettavien toimenpiteiden toteuttamiseen liittyvät seikat, kuten arvio siitä, miten toimet hyödyttäisivät perinnebiotooppien ja niille ominaisten lajien suojelua. Mikäli kunnostuksen tai hoidon toteuttamiseen osallistuu hakijan lisäksi muita tahoja, tulisi ne selvittää, samoin kuin toteutus- ja rahoitusvastuut sekä mahdolliset sopimusjärjestelyt.

Momentin 2 perusteella, jos tukea haetaan vuokramaalle, hakemuksen olisi sisällettävä myös maanomistajan kirjallinen suostumus sekä selvitys siitä, ettei maanvuokrasopimus estä toimenpiteiden toteuttamista. Maanvuokralain (258/1966) mukainen maanvuokra perustuu yksityisoikeudelliseen sopimukseen.

Mikäli tukea olisi tarkoitus myöntää hakemuksen sijasta maanomistajan kirjallisen suostumuksen nojalla, on ELY-keskuksen ennen tuen myöntämistä varmistettava, että sillä on hallussaan asian käsittelyä varten tarvittavat pykälän 1 momentissa tarkoitetut tiedot.

Tuen hakija vastaa siitä, että on ilmoittanut oikeat tiedot ja että tuen hakijalla on oikeus hakea tukea kyseessä olevalle perinnebiotoopille.

6 §. *Tuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset.* Pykälässä säädettäisiin tuen myöntämisen edellytyksistä (1 momentti) ja rajoituksista (2 momentti) sekä EU:n vaatimuksista johtuvista rajoituksista (3-4 momentit).

Pykälän 1 momentin mukaan kunnostusta ja hoitoa koskevan tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että kyseessä olevan perinnebiotoopin luontotiedot on riittävällä tavalla selvitetty, ja kunnostus- ja hoitosuunnitelmassa esitettyjen toimien arvioidaan parantavan perinnebiotoopin ekologista tilaa. Edellytyksenä on lisäksi, että maanomistaja on antanut tuen hakemiseen ja toimenpiteiden toteuttamiseen kirjallisen suostumuksensa.

Pykälän 2 momentin perusteella tukea ei voitaisi myöntää, jos alueella ei ole osoitettu perinnebiotoopille luonteenomaisia piirteitä tai kohde ei ole sellaiseksi kohtuullisesti ennallistettavissa. Tukea ei myöskään voida myöntää samoihin toimenpiteisiin, jotka on osoitettu alueella voimassa ympäristökorvausta koskevan valtioneuvoston asetuksen (235/2015) mukaisessa ympäristösopimuksessa maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta tai toimenpiteeseen on myönnetty ei-tuotannollisia investointeja koskevan valtioneuvoston asetuksen (238/2015) mukaista korvausta taikka jotain muuta EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaista tukea alueen kunnostukseen ja hoitoon.

Pykälän 3 momentti sisältäisi säännökset siitä, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei saisi myöntää tukea sellaiselle vaikeuksissa olevalle yritykselle, jota tarkoitetaan suuntaviivoista valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen annetussa komission tiedonannossa (2014/C 249/01). Säännös on tarpeen EU:n vaatimusten täyttämiseksi.

Pykälän 4 momentin perusteella tukea ei saa myöntää eikä myönnettyä tukea antaa, jos tuen hakija ei ole noudattanut eräiden valtion tukea koskevien Euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä tarkoitettua tuen takaisinperintäpäätöstä.

7 §. *Tuen laskentaperuste ja määrä.* Pykälässä säädettäisiin tuen laskentaperusteesta ja määrästä.

Pykälän 1 momentin mukaan hoito- ja kunnostustoimien arvo laskettaisiin siihen liittyvien palveluiden arvonlisäverollisesta myyntihinnasta ELY-keskukselle. Lisäksi säädettäisiin siitä, että tuki voisi myös sisältää arvonlisäveron, vaikka tuen saaja ei voi vähentää sitä omassa verotuksessaan.

Järjestelmä perustuisi siihen, että ELY-keskus kilpailuttaisi tavaran ja palvelun hankinnan sekä tekisi kilpailutuksen voittaneen tahon kanssa sopimuksen. Näin tuen arvoa koskeva hintatieto olisi ELY-keskuksella ja tuen arvo voidaan laskea esim. euroa/hehtaari.

Tuki-intensiteetti voi maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 14 artiklan kohdan 14 perusteella olla 100 %. Mainittu 14 artiklan kohta 14 kuuluu seuraavasti: ” Kun kyseessä ovat 3 kohdan d alakohdassa tarkoitetut ei-tuotannolliset investoinnit ja 3 kohdan e alakohdassa tarkoitetut tuotantokapasiteetin palauttamiseen tehtävät investoinnit, tuen enimmäisintensiteetti on 100 prosenttia.”

Pykälän 2 momentin perusteella myönteisen tukipäätöksen on sisällettävä tuen euromääräinen enimmäismäärä. Lisäksi tukipäätöksessä tulisi tuen laskemisessa käytettävät luvut ilmaista siten kuin EU:n maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 7 artiklan kohdissa 1-4 ja 6 kohdissa säädetään. Mainitun asetuksen 7 artikla koskee tuki-intensiteettiä ja tukikelpoisia kustannuksia.

Artiklan 7 kohdan 1 perusteella kaikki tuki-intensiteetin ja tukikelpoisten kustannusten laskemisessa käytettävät luvut on ilmaistava ennen verojen tai muiden maksujen vähentämistä. Tukikelpoiset kustannukset on osoitettava asiakirjoilla, joiden on oltava selkeitä, eriteltyjä ja ajantasaisia. Artiklan 7 kohdan 2 mukaan arvonlisävero (alv) ei ole tukikelpoista, paitsi jos se kansallisen alv-lainsäädännön mukaan on palautukseen oikeuttamatonta. Tässä tapauksessa artiklan 7 kohdalla 2 ei ole merkitystä, koska hyödykkeet myydään ELY-keskukselle eikä tuen saajalle. Tällöin ELY-keskuksen luovuttaessa hyödykkeet tuensaajalle ei suoriteta avointa arvonlisäveroa, jonka tuensaaja voisi vähentää. Kohtien 3-4 perustella, jos tukea myönnetään muussa muodossa kuin avustuksena, tuen määrä on tuen bruttoavustusekvivalentti ja useammassa erässä maksettava tuki on diskontattava tuen myöntämispäivän arvoon. Tukikelpoiset kustannukset on diskontattava tuen myöntämispäivän arvoon. Diskonttauksessa käytettävä korko on tuen myöntämispäivänä sovellettava diskonttokorko. Artiklan 7 kohdan 6 mukaan, jos tuki myönnetään takaisinmaksettavina ennakkoina, jotka niiden bruttoavustusekvivalentin laskemiseen käytettävien hyväksyttyjen menetelmien puuttuessa ilmaistaan prosentteina tukikelpoisista kustannuksista, ja toimenpide edellyttää, että hankkeen onnistuessa, joka on määritelty kohtuullisen ja varovaisen hypoteesin perusteella, ennakko on maksettava takaisin korkoineen, jotka vastaavat vähintään myöntämispäivänä sovellettavaa diskonttokorkoa, III luvussa asetettuja tuen enimmäisintensiteettejä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä.

8 §. *Raportointi ja säilytysvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velvollisuuksista. Velvollisuudet perustuisivat maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen artiklaan 13 (Valvonta). Sen mukaan jäsenvaltioiden on säilytettävä yksityiskohtaista asiakirja-aineistoa, joka sisältää tarvittavat tiedot ja asiakirjatodisteet, joiden perusteella voidaan vahvistaa, että kaikki tässä asetuksessa säädetyt edellytykset täyttyvät. Asiakirja-aineisto on säilytettävä 10 vuoden ajan siitä päivästä alkaen, jolloin tapauskohtainen tuki tai tukijärjes-

telmän viimeinen tuki myönnettiin. Kyseisen jäsenvaltion on toimitettava komissiolle 20 työpäivän tai pyynnössä asetettavan pidemmän määräajan kuluessa kaikki tiedot ja asiakirjatodisteet, jotka komissio katsoo tarvitsevansa voidakseen valvoa tämän asetuksen soveltamista.

9 §. *Voimaantulo*. Asetus ehdotetaan tulevan voimaan 1.11.2020 ja olemaan voimassa 31.12.2025 saakka.

Asetus olisi voimassa määräajan, koska kyse on maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesta valtion tuesta.